

Suunised ja soovitused

Suunised ja soovitused koostalitluskokkulepete järjekindlaks, tulemuslikuks ja tõhusaks hindamiseks

Sisukord

I. Reguleerimisala	3
II. Eesmärk	3
III. Järgimis- ja aruandluskohustus	3
IV. Suunised ja soovitused koostalitluskokkulepete järjekindlaks, tulemuslikuks ja tõhusaks hindamiseks	4

I. Reguleerimisala

Kellele?

1. Käesolevaid suuniseid ja soovitusi kohaldatakse liikmesriikide pädevate asutuste suhtes.

Mida?

2. Suunistes ja soovitustes määratletakse, mida peaksid liikmesriikide pädevad asutused koostalitluskokkulepete hindamisel analüüsima ning millistele koostalitluskokkuleppe aspektidele peaksid asjaomased kesksed vastaspoolde sellest tulenevalt tähelepanu pöörama.
3. Käesolevates suunistes ja soovitustes ei kehtestata kesksetele vastaspooltele uusi nõudeid lisaks neile, mis on Euroopa turu infrastruktuuri määruses või asjaomastes tehnilistes standardites juba määratletud. Samas selgitatakse käesolevates suunistes ja soovitustes, kuidas neid nõudeid tuleks kindlate ja stabiilsete koostalitluskokkulepete sõlmimiseks täita.
4. Suunistes ja soovitustes keskendutakse koostalitluskokkulepetega seotud riskidele ning tuuakse välja valdkonnad, millele kesksed vastaspoolde peaksid keskenduma ja mida liikmesriikide pädevad asutused peaksid nende riskide vähendamiseks kontrollima.

Millal?

5. Käesolevaid suuniseid ja soovitusi kohaldatakse alates 10-06-2013.

II. Eesmärk

6. Käesolevate suuniste ja soovituste eesmärk on muuta koostalitluskokkulepete hindamisel kohaldatavad standardid rangemaks ja ühtsemaks.

III. Järgimis- ja aruandluskohustus

Suuniste staatus

7. Käesolev dokument sisaldab üldsuuniseid ja soovitusi ning üksikasjalikke suuniseid ja soovitusi. Mõlemad on ESMA määruse¹ artikli 16 kohased suunistes ja soovitused. Vastavalt

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1095/2010, 24. november 2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ.

ESMA määruse artikli 16 lõikele 3 võtavad liikmesriikide pädevad asutused kõnealuste suuniste ja soovitude järgimiseks mis tahes meetmeid.

8. Liikmesriikide pädevad asutused, kelle suhtes suuniseid ja soovitusi kohaldatakse, peavad neid järgima, kaasates need oma järelevalvetavadesse.

Aruandluskohustus

9. Liikmesriikide pädevad asutused, kelle suhtes suuniseid ja soovitusi kohaldatakse, peavad ESMA-le teatama kahe kuu jooksul pärast suuniste ja soovitude avaldamist ESMA e-posti aadressil post-trading@esma.europa.eu, kas nad järgivad või kavatsevad järgida käesolevaid suuniseid ja soovitusi ning esitama mittejärgimise põhjused. Kui teatist selleks tähtjaks ei esitata, eeldatakse, et liikmesriikide pädevad asutused ei järgi käesolevaid suuniseid ja soovitusi. Teatise vorm on ESMA veebilehel.

IV. Suunised ja soovitused koostalitluskokkulepete järjekindlaks, tulemuslikuks ja tõhusaks hindamiseks

10. Pidades silmas koostalitluskokkuleppeid sõlmivatele kesksetele vastaspooltele esitatavaid nõudeid, mis on sätestatud määruse artiklites 51, 52 ja 53, teeb ESMA ettepaneku, et koostalitlusetepaneku määruse artikli 54 kohasel läbivaatamisel hindaksid liikmesriikide pädevad asutused seda käesolevates suunistes ja soovitustes esitatud kriteeriumide alusel.

ESIMENE SUUNIS JA SOOVITUS: ÕIGUSLIK RISK

(määruse (EL) nr 648/2012 artikli 52 lõike 1 punktid a ja b)

1. üldsuunis ja soovitus

Liikmesriigi pädev asutus peaks hindama, kas koostalitluskokkulepe on selgelt määratletud, läbipaistev, kehtiv ja täitmisele pööratav kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides ning kas keskne vastaspool on enne koostalitluskokkuleppe sõlmimist loonud raamistiku nende tegurite korrapäraseks hindamiseks.

Üksikasjalikud suunised ja soovitused

a) Dokumendid

1. üldsuunise ja soovituse kohaldamisel peaksid liikmesriikide pädevad asutused võtma arvesse vähemalt seda, et dokumendid:
 - i. määravad siduvas vormis selgelt kindlaks kesksete vastaspoolte õigused ja kohustused koostalitluskokkuleppe raames;
 - ii. on vastavuses keskse vastaspoolte riskimaandamismenetlustega;
 - iii. näevad ette dokumentide korrapärase läbivaatamise menetluse, mis tagab, et dokumendid on asjakohased ja määratlevad kesksete vastaspoolte kohustused selles menetluses;
 - iv. näevad ette riskikomitee ja kliirivate liikmetega konsulteerimise menetluse juhuks, kui on tõenäoline, et koostalitluskokkuleppe sõlmimine või mis tahes muutmine mõjutab märgatavalt riske, millele keskne vastaspool on avatud, ning selleks, et teavitada kliirivaid liikmeid, kui koostalitluskokkuleppe sõlmimine või mis tahes muutmine võib nende tegevust mõjutada;
 - v. näitavad selgelt ära seiremenetluse ja isikud, kes vastutavad koostalitluskokkuleppe seire ja toimimise eest;
 - vi. määratlevad selgelt koostalitluskokkuleppes tulenevate erimeelsuste lahendamise mehhanismi;
 - vii. määratlevad selgelt koostalitluskokkuleppe lõpetamise tingimused ja menetluse.

b) Õiguslik analüüs

1. üldsuunise ja soovituse kohaldamisel peaksid liikmesriikide pädevad asutused võtma arvesse vähemalt järgmist:
 - i. Keskne vastaspool on andnud usaldusväärse hinnangu, et koostalitlevate kesksete vastaspoolte tasaarvelduskokkulepped on kehtivad ja täitmisele pööratavad.
 - ii. Keskne vastaspool on andnud usaldusväärse hinnangu, et süsteemidesse maksejuhiste sisestamise ja tühistamatuks muutumise aega käsitlevad reeglid ja menetlused on määratletud vastavalt määruse artikli 52 lõikele 1.
 - iii. Keskne vastaspool on andnud usaldusväärse hinnangu piiriüleste õiguslike küsimuste esilekerkimise võimaluse kohta seoses koostalitluskokkuleppes osalemisega, eelkõige seoses rikkumismenetlustega ja tagatiskokkulepete täitmisele pööratavusega.
 - iv. Keskne vastaspool on andnud usaldusväärse hinnangu, et koostalitleva keskse vastaspoolte kohustuste täitmatajätmise korral on menetlused kehtivad ja täitmisele pööratavad.
 - v. Keskne vastaspool on kindel rikkumiseeskirjade täitmisele pööratavuses koostalitleva keskse vastaspoolte suhtes ja koostalitlusmenetluste jätkusuutlikkuses.

TEINE SUUNIS JA SOOVITUS: AVATUD JA ÕIGLANE JUURDEPÄÄS

(määruse (EL) nr 648/2012 artikli 51 lõiked 2 ja 3)

2. üldsuunis ja soovitus

Liikmesriigi pädev asutus peaks hindama, kas koostalitluskokkulepe tagab mittediskrimineeriva juurdepääsu ning kas koostalitluskokkuleppe sõlmimise keeld või piirangud tulenevad üksnes riskiga seotud põhjustest.

Üksikasjalikud suunised ja soovitused

a) Dokumendid

2. üldsuunise ja soovituse kohaldamisel peaksid liikmesriikide pädevad asutused võtma arvesse vähemalt järgmist:

- i. Koostalitluskokkuleppeid reguleerivad dokumendid ei sisalda sätteid, mis piiravad või takistavad koostalitluskokkuleppe sõlmimist või võimalikku laiendamist teistele kesksetele vastaspooltele, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud riski puhul.
- ii. Koostalitluskokkuleppeid reguleerivad dokumendid ei piira põhjendamatult koostalitluskokkuleppe lõpetamist, kui üks koostalitlev keskne vastaspool peab seda nõuetekohaselt põhjendatud riski puhul vajalikuks. Sellisel juhul peab keskne vastaspool, kes on otsustanud koostalitluskokkuleppe lõpetada, esitama liikmesriigi pädevale asutusele vastava asjakohase põhjenduse ning vajadusel teavitama kliirivaid liikmeid, keske vastaspoole teenindatavaid kauplemisplatvorme ja muid koostalitlevaid keskeid vastaspooli sellest võimalikult varakult.

KOLMAS SUUNIS JA SOOVITUS: RISKIDE TUVASTAMINE, JÄLGIMINE JA JUHTIMINE

(määruse (EL) nr 648/2012 artikli 52 lõike 1 punktid a, b ja c ning artikli 52 lõige 2)

3. üldsuunis ja soovitus

Liikmesriigi pädev asutus peaks hindama, kas keskne vastaspool on enne koostalitluskokkuleppe sõlmimist kehtestanud üldise raamistiku koostalitluskokkuleppes tulenevate võimalike riskide korrapäraseks tuvastamiseks, jälgimiseks ja juhtimiseks.

Üksikasjalikud suunised ja soovitused

a) Üldised põhimõtted, menetlused ja süsteemid

3. üldsuunise ja soovituse kohaldamisel peaksid liikmesriikide pädevad asutused võtma arvesse vähemalt järgmist:

- i. Koostalituskokkulepe ei mõjuta kokkuleppes osalevate kesksete vastaspoolte kinnipidamist nõuetest, mida nad peavad määruse ja asjaomaste tehniliste standardite ning kolmandate riikide samaväärsete eeskirjade kohaselt järgima. Sellisel juhul peavad kesksed vastaspoolled täitma kõiki kõnealuseid nõudeid eraldi, võttes eelkõige arvesse eelrahastatud finantsressursse koos tagatistega.
- ii. Kesksed vastaspoolled vahetavad vajalikku teavet oma tegevuse kohta, sealhulgas (kui asjakohane) võimaliku tuginemise kohta kolmandatele osapooltele kui oluliste teenuste pakkujatele, võimaldamaks kesksel vastaspooltel teostada tõhusaid korrapäraseid hindamisi ning tuvastada, jälgida ja maandada koostalituskokkuleppega kaasneva võivaad mis tahes uusi või suurenenud riske, vastastikust sõltuvust ja ülekanduvat mõju.
- iii. Kehtestatud on punktis ii osutatud hindamisele järgnev keskse vastaspoolle riskijuhtimisraamistiku korrapärase läbivaatamise menetlus.
- iv. Kehtestatud on menetlus, mille abil koostalitlevad kesksed vastaspoolled saavad leppida kokku koostalituskokkulepe mis tahes muudatustes ning lahendada erimeelsusi.
- v. On olemas menetlus:
 - a. millega teavitatakse koostalitlevaid keskseid vastaspooli ühe keskse vastaspoolle eeskirjade muudatustest, ja
 - b. mille abil koostalitlevad kesksed vastaspoolled saavad leppida kokku ühe keskse vastaspoolle eeskirjade mis tahes muudatustes, mis mõjutavad otseselt koostalituskokkulepet.
- vi. Kolme või enamat kesksel vastaspoolt hõlmavate koostalituskokkulepete puhul on keskne vastaspool määratlenud põhimõtted, menetluse ja süsteemid, millega tuvastada, jälgida, hinnata ja maandada kollektiivsetest kokkulepetest ning erinevate koostalitlevate kesksete vastaspoolte õigustest ja kohustustest tulenevaid riske.
- vii. Keskse vastaspoolle tegevuskord, töötlemissuutlikkus ja riskijuhtimiskord on piisavalt kohandatavad ja usaldusväärsed, et tulla toime nii praeguste kui ka kavandatavate koostalitleva lingi kaudu töödeldavate suuremate töömahtude ja koostalituskokkuleppes osalevate kesksete vastaspoolte suurema arvuga.
- viii. Koostalitlevate kesksete vastaspoolte teabevahetuse kord tagab õigeaegse, usaldusväärse ja turvalise teabevahetuse.
- ix. Keskse vastaspoolle rikkumismenetluse eesmärk on tagada, et ühe keskse vastaspoolle kliiriva liikme kohustuste mittetäitmise menetlemine ei mõjuta koostalitlevate kesksete vastaspoolte tegevust ega tekita neile täiendavaid riske.
- x. Keskne vastaspool on hinnanud koostalituskokkuleppega seoses vajadust konkreetse rikkumismenetluse järele.
- xi. Mis tahes koostalitleva keskse vastaspoolle koostalituskokkuleppe lõpetamise menetlus on selge ja läbipaistev ning viib nõuetekohase lõpetamiseni, mis ei tekita koostalitlevatele kesksetele vastaspooltele põhjendamatuid lisariske.

b) Usaldatavusnõuded

3. üldsuunise ja soovitusel peaksid liikmesriikide pädevad asutused võtma arvesse vähemalt järgmist:

- i. Koostalituskokkuleppes tulenevaid finantsriske, sealhulgas vara hoidmise riske, tuvastatakse, jälgitakse, hinnatakse ja maandatakse samasuguse rangusega kui keskse vastaspoolle kliirivast liikmest tulenevaid riske.

- ii. Keskne vastaspool on näinud ette piisavad protsessid, menetlused ja riskimudelid, sealhulgas stressitestide meetodid, millega prognoosida koostalitluskokkuleppes tulenevaid finantsriske ja likviidsusvajadust.
- iii. Keskne vastaspool on hinnanud, kogunud või tal on juurdepääs nõutavatele kesksete vastaspoolte vahelistele ressursidele, mida on vaja koostalitluskokkuleppes tulenevate krediidi- ja likviidsusriskide katmiseks, sealhulgas ekstreemsetes, kuid usutavates turutingimustes.
- iv. Keskne vastaspool on teinud kindlaks kõik riskid, mis tulenevad kesksete vastaspoolte vaheliste lisatagatise nõuete ja asjaomase tagatise kättesaadavuse vahele jäävast ajavahemikust.
- v. Koostalitlevad kesksed vastaspoole ei tohi kanda vahendeid üksteise tagatisfondidesse ega muudesse rahalistesse vahenditesse, nagu on määratletud määruse artiklis 43.

c) Koostalitleva keskse vastaspoole kohustuste täitmatajätmise

3. üldsuunise ja soovitusel peaksid liikmesriikide pädevad asutused võtma arvesse vähemalt järgmist:

- i. Keskse vastaspoole võimalikud riskid, mis tulenevad katmata krediitkahjustest, kui koostalitleva keskse vastaspoole kaskaadi põhimõte on ammendatud.
- ii. Mil määral aitab kesksete vastaspoolte vaheliste riskide vähendamisele kaasa positsioonide ülekandmine lepingulisi kohustusi mittetäitvalt keskselt vastaspoolelt lepingulisi kohustusi täitva kesksele vastaspoolele või koostalitleva keskse vastaspoole tagatisfondi, mille eesmärk on katta risk, mis tuleneb koostalitluskokkuleppe kaudu kliiritud finantsinstrumentidest.
- iii. Koostalitluskokkuleppe tekitatud riskide avalikustamise tagamine kliirivatele liikmetele kooskõlas määruse artikli 38 lõikega 2 ning komisjoni 19. detsembri 2012. aasta delegeeritud määruse (EL) nr 153/2013 (millega täiendatakse määrust (EL) nr 648/2012 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavaid nõudeid) artikliga 10.
- iv. Kollektiivse koostalitluskokkuleppega kaasnevad riskid, kui koostalitluskokkuleppes osaleb rohkem kui kaks kesksel vastaspoolt.
- v. Koostalitluskokkuleppes tulenevad tõenäolised likviidsusvajadused, nagu juhul, kui kesksete vastaspoolte vahelised lisatagatise nõuded ei ole täidetud.

d) Erinevad riskijuhtimise mudelid

3. üldsuunise ja soovitusel peaksid liikmesriikide pädevad asutused võtma arvesse vähemalt järgmist:

- i. Keskne vastaspool on kehtestanud koostalitlevate kesksete vastaspoolte riskijuhtimisraamistike vaheliste võimalike erinevuste korrapärase hindamise protsessi, millega tuvastatakse mis tahes risk, mis tuleneb erineva mudeli või kontrolli kasutamisest, sealhulgas stressitesti ja rikkumismenetluse testimise hindamise, ning on näinud ette nende riskide maandamise korra.
- ii. Punktis i kirjeldatud hindamisele peaks järgnema protsess, mille käigus koostalitlevad kesksed vastaspoole vaatavad läbi oma riskijuhtimisraamistikud ning kaaluvad võimalikke meetmeid, sealhulgas riskijuhtimisraamistike edasist lähendamist.

e) Riskiprofiilid ja liikmelisuse kriteeriumid

3. üldsuunise ja soovitusel peaksid liikmesriikide pädevad asutused võtma arvesse vähemalt järgmist:

- i. Keskne vastaspool on hinnanud kõikide koostalitlevate kesksete vastaspoolte riskiprofiile, sealhulgas liikmelisuse poliitikast tulenevaid mis tahes riske, veendumaks, et koostalituskokkulepe ei too kaasa keskse vastaspoolte üldise riskijuhtimisraamistiku nõrgenemist.
- ii. Keskne vastaspool on kehtestanud põhimõtted, menetlused ja süsteemid, mille abil korrapäraselt jälgitakse, hinnatakse ja maandatakse riske, mis tulenevad mis tahes vastastikusest sõltuvusest, sealhulgas üksustest või üksuse rühmadest, kes toimivad kliirivate liikmetena või oluliste teenuste pakkujatena ühele või enamale koostalitlevale kesksele vastaspooltele. Sellega seoses tuleks kesksete vastaspoolte kehtestatud kontsentreerumise piirmäärad üle vaadata, et tagada nende asjakohasus koostalituskokkuleppe seisukohast, eelkõige juhul, kui kokkuleppest tulenevad suuremad vastastikuse sõltuvusega kaasnevad riskid.

f) Riskijuhtimine

3. üldsuunise ja soovitusel peaksid liikmesriikide pädevad asutused võtma arvesse vähemalt järgmist:

- i. Keskne vastaspool on teinud kindlaks, kuidas maandada koostalituskokkuleppest tulenevaid riske, sealhulgas:
 - a. kuidas arvutada määruse artikli 41 ja komisjoni 19. detsembri 2012. aasta delegeeritud määruse (EL) nr 153/2013 (millega täiendatakse määrust (EL) nr 648/2012 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavaid nõudeid) VI peatüki kohast tagatist;
 - b. kuidas maandada riske, kui koostalitlev keskne vastaspool on jätnud kohustused täitmata, ilma et väheneks keskse vastaspoolte võime täita kohustusi oma kliirivate liikmete ees;
 - c. kesksete vastaspoolte vaheliste tagatiste kindlaksmääramise ja vahetamise eeldused. See peaks hõlmama üksikasjalikku selgitust liikmesriikide pädevatele asutustele, kuidas erinevad kesksete vastaspoolte vaheliste riskide suhtes kehtestatud riskijuhtimisparameetrid ja kliirivatele liikmetele kehtestatud parameetrid (kui üldse).
- ii. Keskne vastaspool on võtnud kasutusele riskijuhtimisvahendid, nagu võimendustagatise või tagatisfondi, et vältida koostalituskokkuleppest tulenevat keskse vastaspoolte üldise riskijuhtimisraamistiku tõhususe vähenemist.
- iii. Keskne vastaspool on võtnud kasutusele kliirivate liikmete jaoks läbipaistva korra, et maandada koostalituskokkuleppest tulenevaid riske, sealhulgas ekstreemsetes, kuid usutavates turutingimustes.

NELJAS SUUNIS JA SOOVITUS: TAGATISTE HOIUSTAMINE

(määruse (EL) nr 648/2012 artikli 53 lõige 3)

Üldsuunis ja soovitus

1. Liikmesriigi pädev asutus peaks hindama, kas koostalitlev keskne vastaspool hoiustab tagatise viisil, mis kaitseb tagatist juhul, kui mis tahes keskne vastaspool jätab kohustused täitmata.

VIIES SUUNIS JA SOOVITUS: LIIKMESRIIKIDE PÄDEVATE ASUTUSTE VAHELINE KOOSTÖÖ

(määruse (EL) nr 648/2012 artikli 54 lõige 2)

Üldsuunis ja soovitus

1. Ilma et see piiraks määruse artikli 17 kohaldamist, peaksid koostalituskokkuleppe hindamise eest vastutavad liikmesriikide pädevad asutused tegema hindamisetapis tihedat koostööd. See hõlmab teabevahetust protsessi kestel ning vastavate riskihindamisaruannete vahetamist enne nende valmimist ja esitamist asjaomastele kolleegiumidele vastavalt määruse artiklis 17 sätestatud menetlusele. Ilma et see piiraks määruse artikli 18 kohase kolleegiumimenetluse kohaldamist, peaksid koostalitlevate kesksete vastaspoolte järelevalve eest vastutavad liikmesriikide pädevad asutused tegema regulaarset tihedat koostööd.
2. Kui koostalituskokkulepe on sõlmitud määruse artikli 17 alusel volitatud keskse vastaspoole ja määruse artikli 25 kohaselt tunnustatud keskse vastaspoole vahel, peaks olema kindlaks määratud liikmesriigi pädeva asutuse ja asjaomase kolmanda riigi ametiasutuse vahelise koostöö kord, et järgida käesoleva suunise ja soovituse esimese lõike sätteid. Asjaomane kord kehtestatakse ESMA ja kolmanda riigi pädeva asutuse vahelise koostöölepinguga, nagu on sätestatud määruse artikli 25 lõikes 7.